

'Kwaliteit ui hangt af van teler en van weerbaarheid'

'Een goede rassenlijst moet de teler een ruime en vrije keuze bieden. De boer moet bepalen welke ui hij wil, niet de zaadleverancier.' Dat zegt akkerbouwer Henk Pelleboer uit Tollebeek. Vanuit het Nederlands Uienplatform praat hij mee over het nieuwe rassenonderzoek.

Henk Pelleboer is ervaringsdeskundige in de rassenbeoordeling en in de uienteelt.

„Alle zaadbedrijven zeggen dat ze de beste uien hebben”, zegt akkerbouwer Henk Pelleboer uit Tollebeek. Het geeft volgens hem aan dat boeren andere keuzes maken dan zaadbedrijven, want ze kiezen niet allemaal voor dezelfde rassen of dezelfde zaadfirma. Pelleboer werkte voor 1985 zelf voor het Sprengerinstituut dat onder andere bewaar-en rassenonderzoek deed. Nu hij akkerbouwer is, combineert hij het boerendenken met de strategie van veredelaars. Volgens Pelleboer laat de boer zich bewust of onbewust leiden door de marktbestemming van zijn uien, de perceelskeuze en de criteria die dat aan de ui stelt en dan kiest hij een passend ras. „Vooraf maakt de teler de keus voor af land leveren of korte of lange bewaring en voor rood of geel, grof of fijn. De perceelskeuze wordt steeds belangrijker. Bij een zware klei of een lichte grond zijn niet dezelfde uienrassen geschikt. Is de mineralisatie sterker, dan kiest de teler een rustig groeiend ras. De voorvrucht is bepalend en ook resistenties, als ziektes te verwachten zijn.”

Heel veel criteria passeren de gedachten van de boer onbewust, denkt Pelleboer. Ervaring met de eigen veldomstandigheden zouden volgens hem wel eens zwaarder kunnen wegen dan de raseigenschappen die op de lijst te vinden zijn. Bij afwegingen van telers kan het voorkomen dat een ui onterecht als minder geschikt uit de bus komt. Als voorbeeld noemt Pelleboer het ras Hybelle. „Toen een paar jaar geleden veel

koprot in de uien van dat ras werd gevonden, lag dat niet aan de raseigenschappen van Hybelle. Het ras had gewoon een groot marktaandeel in het jaar dat er veel problemen waren.” Kritisch vergelijken en verdieping in onafhankelijk rassenonderzoek is daarom zo belangrijk, denkt Pelleboer. Hij zou ook wel een paar criteria van de afnemers willen opnemen in het onderzoek, bijvoorbeeld de smaak van de ui en waslaagvorming op het loof. Dat na het verdwijnen van de productschappen gedegen rassenonderzoek moet doorgaan staat voor Pelleboer vast. Boerencriteria daarin versterken in zijn ogen de lijst. Pelleboer gaat naar de Uierendag in Colijnsplaat om de uienketenpartners te ontmoeten. In gesprek met alle schakels kan het rassenonderzoek de beste beoordelingsmethode van de uien kiezen.

Weerbare ui

In ziekteresistentie is volgens Pelleboer bij ui nog veel te winnen. Hij omschrijft de beste ui als een 'weerbare ui'. „Met de genetica hebben we ziekten in uien nog niet onder controle. Daarom proberen we er met middelen uit te komen, maar ziektes voorkomen is beter, want curatief aanpakken van de problemen is veel duurder dan preventie.” Opbrengstwinst is volgens de akkerbouwer zeker te halen in de bewaring. „Op het veld moet het goed gaan, anders kan je de ui niet bewaren. Je kunt niet gokken met een

slechte ui. Ik denk dat telers de oogst wat moeten vervroegen. Later in het najaar is de kans op slecht weer en kwaliteitschade groter. Als je eerder inschuurt, heb je meer goede droogmomenten. Misschien kan de teler hier meer mee doen dan het ras, al komt een ras met een niet te dunne nek de droging ten goede.” De strategie van de teler kan dus wel vervroeging van de oogst zijn, zonder dat hij af land wil leveren.

Uit onderzoek blijkt dat de rasinvloed op bewaarbaarheid, hardheid en huidvastheid groot is. Toch stelt Pelleboer zich hier de vraag wat de invloed van de teler is. „Met het beste ras kan de boer de oorzaak zijn dat een teelt compleet mislukt. Het is daarom goed dat er onderzoek is naar hoe een ras reageert op stikstof. Een ui die reageert met een weelderige groei op stikstof is minder huidvast of te zacht en bewaart dan slecht.” Pelleboer denkt dat er eigenschappen in nieuwe uienrassen kunnen zitten die voor een sterker wortelstelsel zorgen. Als een ui genetische aanleg heeft om op plantenhormonen te reageren met een sterkere wortelgroei zou de boer daar op kunnen sturen. „Maar een weerbare ui is de eerste boerenkeuze”, meent hij. Met die goede boerenui kan de handel uit de voeten. „Wij willen die vrije markt behouden. Daarvoor is een rassenlijst nodig. Kwaliteit is superbelangrijk. Kijk naar het afgelopen jaar: door de goede kwaliteit kon de handel nieuwe afzetmarkten creëren.” ■